

*percuntī populo authores mortis
exiſtimus, qui eſſe debemus Duces
ad vitam; ex noſtro peccato populi
turba proſtrata eſt, &c.*

PARS SECUNDA

*De his, quæ Parochum
perficiunt in ordine ad ſe
ipſum.*

CAPUT I.

De

*Neceſſitate, quam habet Parochus
propriam Salutem curandi.*

R*ecupera proximum ſecundum
virtutem tuam, & attende
tibi, ne incidas. Eccli. 29. Re-*

B 2

gula

gula ordinatæ Charitatis est, ut homo diligat proximum suum sicut seipsum. *Matth. 22.* Non supra seipsum: *non enim ut alijs sit remissio, vobis autem tribulatio, sed ex æqualitate,* inquit S. Paulus *2. Cor. 8.* Qui idcirco etiam Timotheum Episcopum hortatur, ut in officio suo primam sui ipsius curam gerat, deinde aliorum, dum ait: *Attende tibi, & doctrinæ, insta in illis; hoc enim faciens & te ipsum saluum facies, & eos qui te audiunt. 1. Timoth. 4.* Quod idem inculcat Presbyteris Ephesinis *Act. 20.* dicens: *attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos, regere Ecclesiam DEI.* Nec ipse, licet tantus esset Apostolus, hanc salu-

salutis suæ curam neglexit, sicut de seipso fatetur 1. Cor. 9. *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo; ne fortè cum alijs predicaverim ipse reprobus efficiar.* Habet se scilicet hic mundus (qui totus est in maligno positus) velut quoddam Nosodochium hominibus pestiferis refertum; Unde sicut Medicus talem locum subiturus necesse habet corpus suum antidotis & medicaminibus à veneno præservantibus sollicitè præmunire, ne contactu vel halitu infirmorum pariter inficiatur: ita Parochus, qui Spiritua-
lis animarum est Medicus, & non solùm versari debet cum hominibus contagiosâ pessimorum morum lue infectis, sed &

malè fœtentes eorum consci-
 entias perscrutari, necesse omninò
 habet cautelas & media cum
 magnâ sollicitudine adhibere,
 animúmque suum spiritualibus
 antidotis præmunire, ne eâdem
 vitiosorum hominum lue corri-
 piatur & pereat: *Quid enim pro-*
dest homini, si Mundum univer-
sum lucretur, anima verò sua de-
trimentum patiatur? aut quam
dabit homo commutationem pro
anima suâ? Matth. 16.

CAPUT II.

De Timore DEI.

P*Rincipium Sapientia Timor Do-*
mini: & Scientia Sanctorum
prudentia. Proverb. 9. Primum
 igitur

igitur, quod Parochum in ordine ad seipsum perficit, & in gratia DEI perseverare facit, est Timor Domini: *Qui enim timet DEUM, faciet bona. Eccl. 15. Et per Timorem Domini declinat omnis à malo. Proverb. 15.* Est autem Timor DEI duplex, *Filialis* scilicet & *Servilis*. Prior non vult offendere DEUM, quia summum bonum est: Posterior, quia Vindex malorum. Per priorem homo justificatur, eò quod fit actus Charitatis. Posterior licet peccatorem non justificet, eum tamen ad justitiam & peccatorum detestationem adducit, ac propterea in S. Scriptura commendatur: *Qui enim sine Timore est, non poterit justificari:*

Eccli. 1. Eò quòd velut navis gubernaculo suo destituta , & à ventis tentationum agitata necessariò ad vitiorum scopulos allidi debeat. Unde passim legimus Sanctos hoc fræno Timoris DEI usos fuisse ad servandos se immaculatos in suis tentationibus , sicut de Tobia Seniore testatur Scriptura *cap. 2. v. 9.* de Juditha nobilissimâ vidua *Cap. 8. v. 8.* de Susannâ uxore Joachim. *Daniel. 13. v. 23.* De obstetricibus Ægyptijs *Exodi. 1. v. 17.* Et de se ac socijs suis, fassus est P. Antonius Arazius : hic enim cum à Rege Lusitano Joanne III. interrogaretur, quodnam herbæ genus usurparent Patres Societatis verfan-

lines in me
bus contra
respondit
Castitatis c
ferunt. To
miraculum
mones à se
sicut olim
perpositus.
Sanctum
ral. cap.
juxta H
Fabiol.
Tertulia
lamentum
sublat
justitiz
Ecclesiast
timore
ter, cit

fantes in medijs hominum cæti-
 bus contra appetitus carnales,
 respondit, *herba quàm socij nostri*
Castitatis custodiendæ ergò circum-
ferunt, Timor Domini est, illa
miraculum istud operatur, ut Da-
mones à se longè repellat & effuget,
sicut olim piscis Tobie prunis su-
perpositus. Timor Domini juxta
Sanctum Gregorium lib. 6. mo-
ral. cap. 21. est Anchora cordis,
juxta Hieronymum in epist. ad
Fabiol. Custos virtutum. Juxta
Tertulian lib. de cult. fem. Fun-
damentum virtutis, quod uno
sublato ruit tota perfectionis &
justitiæ structura, attestante
Ecclesiastico. Cap. 21. Si non in
timore Domini tenueris te instan-
ter, cito subvertetur domus tua.

Et S. Bernardo *Serm. 4. ad Sororem*: *ubi Timor non est, ibi perditio est animæ: ubi Timor non est, ibi dissolutio vitæ est, ubi Timor non est, ibi est abundantia peccatorum.*

Oritur autem Timor Domini in nobis *Primò*, ex firma & viva fide in DEUM nobis intimè præsentem. *Secundò*, ex consideratione Supremæ & infinitæ Majestatis Divinæ de qua David *Psal. 46. Dominus excelsus terribilis, Rex magnus super omnem terram. Tertio*, ex consideratione Divinæ Justitiæ, quæ ipsis etiam *angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit crucian-*

ciandos. 2. Petr. 2. de qua etiam loquitur Christus Matth. 10. *Timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* Et Paulus Hebr. 10. *Horrendum est incidere in manus DEI viventis.*

CAPUT III.

De Humilitate.

Non alta sapientes, sed humilibus consentientes. Rom. 12.

Quantoperè Parocho necessaria sit Humilitatis virtus, colligitur ex eo, quod superbis DEUS resistat, humilibus autem det gratiam Jacob. 4. Sine gratia autem DEI Parochus non possit resi-

stere tentationibus in Statu suo tam frequentibus, adeoque periculo se exponat turpissimi lapsus & publicæ confusionis. Con-
suevit enim DEUS superbos revocare ad sui agnitionem per publicam infamiam, ut notant SS. Patres, dum eos labi finit in manifestas turpitudines, ut sic confusi cum Psalmista dicant :
Priusquam humiliarer, ego deliqui : bonum mihi quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas. Psal. 118. Videre hoc fuit in Petro Apostolorum Principe, ut in memorato Rege Davide, quorum alter per trinam Magistri sui negationem, alter per turpissimum carnis lapsum ad suæ fragilitatis cognitionem fuit reductus.

ductus. Unde S. Augustinus
lib. 14. de Civit. DEI cap. 13.
audeo dicere, superbis esse utile ca-
dere in aliquod apertum manife-
stúmque peccatum, unde sibi displi-
ceant, qui jam sibi placendo ceci-
derant.

Definitur autem Humilitas
à S. Bernardo *tract. de 12. grad.*
Humil. Virtus, qua quis verissimâ
sui cognitione sibi ipsi vilescit.
à S. Thoma Viro. *Virtus refr-*
nans immoderatum excellentia ap-
petitum, hominémque subijciens
DEO propter ipsum, & proximo
propter DEUM. Præcipui illius
actus numerantur hi duo: Pri-
mus est agnitio propriæ vilitatis,
fragilitatis & nihili tam natu-
ralis

ralis quàm moralis; quod in se agnovit Patriarcha Abraham *Genes. 18.* cum ait: *loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis.* Et S. Paulus *2. Cor. 3.* dicens: *non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex DEO est.* Alter actus ex primo sequitur, & consistit in hoc, quod quis vilem se ac fragilem ab omnibus haberi velit, nunquam de seipso aut de rebus suis honorificè loquatur, laudes hominum non desideret, nec in eis sibi complacet, exteriùs viliora quæque pro conditione Statûs sui eligat, in actionibus suis singularitatem vitet, proprii judicij tenacitatem fugiat, defectus suos
 sibi

sibi intimari libenter audiat, ac denique omnia, quæ per ipsum bona gesta sunt, DEO soli adscribat.

CAPUT IV.

De Mortificatione.

OBsecro vos fratres per misericordiam DEI, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, DEO placentem. Rom. 12. Describi potest Mortificatio, quod sit quædam repressio nimiae vivacitatis hominis inferioris & appetitûs sensitivi. Distinguitur enim duplex in homine appetitus, *Rationalis* scilicet & *Sensitivus*. Prior vocatur homo

Su-

Superior, novus, interior, ratio, Spiritus, &c. Posterior vero dicitur homo inferior, vetus, exterior, animalis, sive sensualitas. Et quidem ante peccatum Primorum Parentum in homine sensualitas perfectè subdebatur rationi, sicuti ratio, obediebat DEO: at posteaquam Status Innocentiæ amissus fuit, sensualitas cœpit esse rebellis Spiritui sive rectæ rationi; propter quod etiam frequens est inter appetitum rationalem & sensitivum pugna atque dissensio: *Caro enim concupiscit adversus Spiritum, Spiritus autem adversus Carnem, sibi que invicem adversantur Galat. 5.* dum Ratio tendit solùm in bonum honestum,

stum, caro autem fertur in oblectamenta sensuum, nullâ habitâ ratione honestatis, sed solum boni utilis & jucundi. Unde qui carnis desideria sequitur, dicitur *Carnalis*, & secundum carnem vivere, qui verò carnis appetitus refrænât & coërcet, *Spiritalis est*, & Spiritu ambulat, juxta illud *Rom. 8. Debitorum sumus, non carni, ut secundum carnem vivamus: Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini, si autem Spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* & *Galat. 5. Spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis. Qui sunt Christi, carnem suam Crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.*

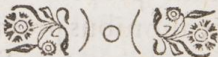
Est

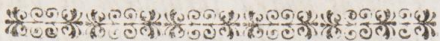
Est autem Mortificatio duplex : *Exterior* una, quæ sensus externos moderatur & cohibet, ne in illicita diffluant. Altera *interior* & perfectior, quæ sensus internos & potentias animæ refrænât, ne imaginationes, cogitatus vel affectus illicitos admittant. Solet enim Mortificatio coërcere intellectum à curiositate, ut rebus inutilibus non intendat : à iudicio temerario, ne in aliorum vitam inquireat à Per- tinacia & singularitate, ut à communi sensu non recedat, neque sibi nimium fidat. Voluntatem moderatur Mortificatio, ut se voluntati divinæ & Superiorum promptè subjiciat, ad eorum nutum officia, & quasvis fun-

functiones suscipiat aut deferat, bonum commune suo privato præferat, & seipsam odio Spirituali prosequatur. Memoriam & Phantasiam etiam refrænât mortificatio, ut noxia & inutilia non recolant. Passiones cohibet, ut rectæ rationis limites non transgrediantur, nec eam prævolent, sed illius ductum & imperium sequantur.

Porrò necessaria est Mortificatio animarum Pastori ex triplici Capite: *Primò* ad evitandum salutis propriæ discrimen in tot occasionibus peccatorum; propter quam causam S. Paulus quoque eam sibi adhibendam duxit 1. Cor. 9. cum ait: *Casti-*

go corpus meum, & in servitutem redigo, ne fortè cum alijs predicaverim, ipse reprobus efficiar. Secundo ad partes officij sui ritè & exactè adimplendas: siquidem plurimæ in functionibus Parochialibus occurrunt difficultates & molestiæ, quæ sine Mortificatione & egregiâ sui victoriâ superari nequaquam possunt. Tertio ad declinanda scandala & offensiones. quæ ex nimia passionum libertate & indulgentiâ sequi consueverunt.

CAPUT V.

De Tentationibus.

Fili accedens ad servitutem DEI
sta in iustitia & timore, &
prepara animam tuam ad tentatio-
nem. Eccl. 2. Voluit Spiritus
S. his verbis significare, servum
DEI nunquam in hac vitâ
tutum fore à tentationibus.
Quod etiam declarat S. Hiero-
nymus exponens illud, Eccl. 3.
tempus belli & tempus pacis,
dum ait: *quamdiu in presenti
seculo sumus, tempus est belli,
cum autem migraverimus de hoc
seculo, pacis tempus adveniet: in
pace enim factus est locus DEI,* &

Ci-

*Civitas nostra Jerusalem de pace sortita vocabulum est: nemo ergo se nunc putet securum in tempore belli, ubi certandum est. Nec refert, quod hostes nostri aliquando oppugnare nos desinant, id enim faciunt, ut nos incautos & falsâ securitate delusos fortiùs aggrediantur, & imparatos expugnent. Describitur autem Tentatio, quod sit impugnatio quædam, quâ quis ad malum patrandum allicitur, & duplex est, *Externa* una, quæ consistit solùm in *Externa* propositione rei vetitæ per consilium, imperium, vel quamcunq̃ue factam exterius repræsentationem, & talis fuit illa tentatio Christi in deserto, *Matth. 4.**

Al-

Altera est *Interna*, quâ Phantasia nostra turbatur, & per Species rei prohibitiæ objectas percellitur, & pravis imaginationibus ludificatur, motusq; sensualitatis concitantur & talem tentationem Christus sentire non potuit, nos autem quotidie ferè sentimus & experimur, oriturque à causa vel externa, qualis est diabolus, qui propterea *adversarius* noster & *Sathanas sive Tentator* appellatur, & *Mundus* sive mali homines in Mundo, divitiæ, honores, illecebræ, & quidquid nos ad malum sollicitare & à bono avertere solet. Vel oritur à causa interna, puta à concupiscentia nostra & appetitu sensitivo; *unusquisque enim tentatur à concupi-*

*cupiscentia sua abstractus & ille-
ctus. Jacob. 1.* Vel a pravis nostris
habitibus, & peccandi con-
suetudine, quæ ad nova pec-
cata nos eò fortius trahit & in-
clinat, quò magis fuerit radi-
cata.

Media tentationes superandi
numerantur ab Asceticis Aucto-
ribus sequentia: Primum est
generositas animi & alacritas in
ipsa tentatione, juxta illud *Ja-
cob. 4. resistite diabolo, & fugiet
à vobis.* Habet siquidem se dæ-
mon in tentando quasi mulier
in rixando cum viro suo, quem
si advertat timidum & fugacem,
magis animatur, & ferociter vi-
rum invadit: si verò illum con-
stanti

stanti & erecto vultu resistere
 conspiciat , illicò animum abji-
 cit , & terga vertit. Ita prorsus
 dæmon ex nostra timiditate eva-
 dit animosior , & fortiùs instat ;
 ex alacritate verò animi & gene-
 rositate terretur & fugit. Suasit
 hoc medium suis Discipulis B.
 Antonius pugil in hac arenâ stre-
 nuus , & multis trophæis à dæ-
 mone relatis clarus , asseverans ,
 inter reliqua arma contra sty-
 gium hostem imprimis eminere,
 quod quis in ipsa tentatione ge-
 nerosum se , alacrem , & hila-
 rem ostendat. Porrò excitat
 hanc in nobis animi alacritatem
 imprimis consideratio imbecil-
 litatis Adversarij nostri, utpotè
 qui non vincit nisi volentem,

C

sicut

sicut testatur S. Hieronymus sup. Cap. 4. *Matth.* cum ait: *persuadere potest, precipitare non potest, si ipsi nolimus.* Et S. Augustinus *Serm.* 197. de temp. *Verum est, fratres, multum praevaler, sed tepidis & negligentibus, & DEUM in veritate non timentibus, alligatus est enim tanquam innexus canis catenis, & neminem potest mordere, nisi eum qui se illi mortiferâ securitate conjunxerit, latrare potest, sollicitare potest, mordere omnino non potest, nisi volentem.*

Alterum medium superandi tentationes est diffidentia sui ipsius, & confidentia in solo DEO: vult enim DEUS, ut
sem-

semper omnem gloriam, honorem & victoriam ipsi soli adscribamus, unde si homo in sua fortitudine & proprijs viribus confidat, merito sibi & infirmitati suæ relinquitur, ne, quod soli DEO debetur, sibi præsumptuosè arroget. Atque hinc est, quod DEUS SS. in Literis auxilium & assistentiam suam promittat solum in ipso confidentibus. Ut patet. *Psal. 90. Quoniam in me speravit, liberabo eum. Psal. 16. Qui salvos facis sperantes in te. Psalm. 17. Protector est omnium sperantium in se &c.*

Tertium Medium oritur ex secundo, & est Oratio sive petitio gratiæ & auxiliij Divini : postquam enim homo suis viri-

bus diffidit, ad DEUM tanquam auxiliatorem suum per Orationem confugere discit, fuitque hoc ordinarium Regio Psalti, ut passim invenire est in ejus Psalmis, & à Christo præscriptum Apostolis *Matth. 26.* illis verbis: *vigilate & orate, ut non intretis in tentationem, & Matth. 6. & ne nos inducas in tentationem.*

Quartum, Medium & imprimis efficax est, obstare statim ipsis tentationum principijs, antequam invalescant, & vires acquirant, juxta illud S. Hieronymi: *dum parvus est hostis, interfice, nequitia elidatur in semine,* Facilius quippe est scintillam
extin-

extinguere quàm incendium,
 & hostis cum minore periculo
 rejicitur, dum adhuc extra por-
 tam Civitatis subsistit, quàm
 cum per omnes illius plateas se
 jam diffudit. Habent se tenta-
 tiones ab initio instar morbo-
 rum, qui Corpus humanum
 tentare incipiunt, de quibus
 Poëta : *Principijs obsta, serò me-
 dicina paratur, cum mala per lon-
 gas invaluère moras.*

CAPUT VI.

De Modestia.

Modestia vestra nota sit om-
 nibus hominibus. *Philip. 4.*
 Consistit hæc Virtus in mode-
 C 3 ratio-

ratione morum externorum, & cultûs corporis, sivè in decora incessûs, vocis, risûs, vestium, & quorumvis gestuum compositione, qualem scilicet præscribit Clericis Tridentinum, *Sess. 22. de reform. cap. 1.* his verbis: *Sic decet omninò Clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, alijsque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum, ac Religione plenum præferant, levia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem.* Necessaria autem est Modestia imprimis Parocho non solùm propter ædificationem eorum, quibus præ-
est

est, verum etiam ad servandum se ipsum immaculatum: Sunt enim sensus externi ostia quædam, per quæ omne malum ad cor ingreditur, si non sollicitè custodiantur, juxta illud, *Jerem. 9. Ascendit mors per fenestras. & Thren. 3. Oculus meus deprædatus est animam meam.* Propter quod etiam ex dissolutione morum & sensuum externorum licentiâ indicatur interior animi constitutio propter naturalem, quàm externa cum internis habent cõnexionem, sicut testatur Scriptura, *Eccl. 19. Ex visu cognoscitur vir, & ab occurso faciei cognoscitur sensatus: amictus corporis & risus dentium, ingressus hominis enuntiant de illo.* Quia Specu-

lum mentis est facies, & taciti oculi tam modesti quàm vagabundi mentis fatentur arcana, ut inquit S. Hieronymus ad Furiam viduam: homo enim apostata, vir inutilis, graditur ore perverso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur. Prov. 6. Confirmat id S. Ambrosius lib. 1. offic. cap. 18. duobus exemplis tragicis, dum ait: est in ipso motu, gestu, incessu tenenda verecundia, habitus enim mentis in corporis Statu cernitur, Hinc homo cordis nostri absconditus aut levior, aut jaçantior, aut turbidior, aut contra gravior & constantior & purior, & maturior estimatur. Meministis, filij, quendam amicum, cum sedulis se videretur commendare officijs, hoc solo
tamen

tamen in Clerum à me non fuisse
 receptum, quòd gestus ejus pluri-
 mum dedeceret. Alterum quoque
 cum in Clero reperissem, jussisse
 me, ne unquam prairet miki, quia
 velut quodam insolentis incessus
 verberare oculos feriret meos, Idque
 dixi, cum redderetur post offen-
 sam muneri, hoc solum excepi.
 Nec fefellit sententia, uterq; enim
 ab Ecclesia recessit. Ut qualis in-
 cessu prodebat, talis perfidiã
 animi monstraretur, namq; alter
 Arianae infestationis tempore fidem
 deseruit, alter pecuniæ studio, ne
 judicium subiret Sacerdotem se no-
 strum negavit. Lucebat in illorum
 incessu imago levitatis species qua-
 dam scurrarum percurfantium.

Atque hæc causa fuit , cur idem S. Doctor tres illos aureos libros de officijs ad reformandos in Clero suo mores conscripserit, tamque exactis regulis & præceptis illam externam vultûs & totius corporis compositionem inculcaverit , ut de ipso testatur Baronius.

CAPUT VII.

De Castitate.

HÆc est voluntas DEI, sanctificatio vestra , ut abstinatis vos à fornicatione , ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore : non enim vocavit ; os DEUS in immunditiam , sed in sanctificationem.

1. Thessal.

1. *Theſſal.* 4. Scribit Apoſtolus hæc quidem ad omnes Eccleſiæ Theſſalonicenſis fideles, maxime verò ad Sacerdotes & Paſtores, qui præcipua Eccleſiæ pars ſunt, & propius ad immaculata myſteria accedunt, ideoque ad majorem tum corporis tum animæ ſanctitatem ſunt obſtricti. Eſt autem Caſtitas *Virtus coërens & domans venereas cupiditates* ſive ut S. Auguſtinus deſcribit. *Virtus ſub jugo rationis impetum refrænans libidinis.* Medium illius conſervandæ primum eſt fuga occaſionum illarum, in quibus periclitari ſolet Caſtitas, juxta illud *Apoſtoli 1. Cor. 6. Fugite fornicationem. Cum enim omnibus vitijs prædicaverit reſiſtendum,*

dum, dùm contra libidinem loqueretur, non dixit, resistite, sed fugite fornicationem, ut advertit S. Augustinus lib. de honest. mulier. cap. 1. Hujusmodi autem occasio est familiaritas & cohabitatio Parochi cum fœminâ maximè juveniculâ & extraneâ, cujus periculum indicat Sanctus Bernardus Serm. 34. in Can. dicens: Cum fœmina semper esse, & non cognoscere feminam, nonne plùs est quàm mortuos suscitare? quod minus est, non potes, & quod majus est, vis credam tibi? quotidie latus tuum ad latus juvenule in mensâ, lectus tuus ad lectum ejus in Camera, oculi tui ad illius in colloquio, manus tuæ ad manus ipsius in opere, & continens vis
puta-

putari & esto ut sis, sed ego suspicione non careo. Similia his habet S. Hieronymus in epist. ad Nepotian. Cyprianus lib. de singular. Cleric, Basilus constit. 4. & alij.

Atque hæc etiam causa fuit, cur Sacra & Oecumenica Concilia hanc Clericorum & mulierum cohabitationem tam severè interdixerint, ut videre est in Nicæno, Lateranensi Magno sub Innocentio III. & novissimè in Trident. *Sess. 25. de reformatione cap. 14.* Quorum vestigijs laudabilissimè insistens Celsissimus ac Reverendissimus Noster in suo Decreto nuper 21. Octob. Anno 1679. edito districtè præcepit,

cepit, ut omnes ac singuli, qui per viros rem familiarem administrare potuerint, eorum operâ duntaxat utantur. At si talis Oeconomia necessario gerenda Status fuerit, ut mulieres intra domum Clericalem admittenda sint, non quaelibet absq^{ue} delectu, sed Matres aut Sorores si haberi possint, vel ejusmodi saltem persona suscipiantur, quas sanctitudo morum & provectior aetas extra suspicionem Criminis tam facti constituit, ea insuper separatione factâ, quae ipsos etiam Clericos ab omni periculo & occasione scandali liberet. Qualis autem hæc separatio esse possit, statim subdit his verbis: id quod facillimè fiet, si præter ancillam puer alatur per quem, vel quo præsen-

*sente Clericus necessaria jubeat ,
 quique individuus ejusdem, quoties
 cum muliere tractandum erit , co-
 mes & vita testis existat.*

Secundum tuendæ Castitatis
 medium est custodia sensuum,
 maximè autem visûs & tactûs.
 Sunt enim sensus nostri via &
 aditus , per quem species obscæ-
 næ ingredientibus inæstimabilem
 Castitatis thesaurum deprædan-
 tur. Unde Job. *Cap. 30. Pepigi
 fœdus cum oculis meis , ut ne cogi-
 tarem quidem de virgine.* Et San-
 ctus Basilius *Homil. 24. de Lib.
 gent.* testatur de Alexandro
 Magno , quod Darij filias cap-
 tivas admirabili formâ conspi-
 cuas ne quidem videre dignatus
 sit,

fit , ne illarum pulchritudine
à captivis captivaretur , non ignarus illius , quod canit Poëta :
Si nescis , oculi sunt in amore duces.

Tertium est fuga crapulæ & ebrietatis , juxta illud Apostoli Ephes. 5. Nolite inebriari vino , in quo est luxuria. Venter enim mero estuans citò spumat in libidinem. teste S. Hieronymo *Epist. ad Oceanum.* Sententia S. Nili Abbatis est orat. 2. de luxuriâ.
Qui ventrem cibis explet , & se castè victurum profitetur , ei similis est , qui dicit , in Stipulâ se flame impetum frano cohibiturum : quemadmodum enim furor ignis in Stipulâ sæviens coërceri non potest ,
ita

ita luxuria vis in corpore cibus distento percurrrens retineri nequit.

Et hæc quidem media consistunt in fuga, quæ verò in agendo sita sunt, recensentur ab Ascetis sequentia: *Primò*, Humilitas & animi demissio, quæ removet superbiam, ad cujus justam punitionem DEUS sæpe hominem in materiâ Castitatis tentari & superari permittit. *Secundò*, Lectio & Meditatio SS. Scripturarum, & aliorum Spiritualium librorum, teste S. Hieronymo epist. ad Rusticum: *Amâ Studium Scripturarum, & carnis vitia non amabis.* *Tertiò*, Labor & assidua occupatio, juxta eundem Hieronymum:

mum: *Facito aliquid operis, ut te semper diabolus inveniatur occupatum. Quarto, Frequens Sacramentorum, Pœnitentiæ & Eucharistiæ usus, maximè si Confessio fiat coram eodem semper Sacerdote.*

CAPUT VIII.

De Obedientia.

Obedite Præpositis vestris, & subjacete eis: ipsi enim per-
 vigilant, quasi rationem pro ani-
 mabus vestris reddituri, ut cum
 gaudio hoc faciant, & non gemen-
 tes, hoc enim non expedit vobis.
 Hebr. 13. Tres causas affert hic

Apo-

Apostolus, propter quas subditi obedire debent superioribus suis: Prima est, quia hi pervigilant pro nobis, *quasi rationem reddituri pro animabus nostris.*

Quæ certè ratio maximum afferre solatium deberet omnibus, sub obedientiâ viventibus, eò quòd tuti & secuti sint, se in omnibus rectè procedere, quæ à superioribus injunguntur: Quamvis enim superior errare possit hoc illudvè jubendo, subditus tamen certus est se neutiquam errare illud exequendo, nisi manifestè malum appareat. Unde S. Hieronymus in Regul. Monast. cap. 6. Meritò exclamat: *O summa libertas, quâ obtentâ vix possit homo peccare!*

Qui

Qui enim perfectè obediunt ,
quasi in navi securè dormientes
ad portum Cœlestis Patriæ trans-
portantur , vigilantibus conti-
nuò & laborantibus pro ipsis su-
perioribus suis. Altera ratio
Apostoli est , ut *cum gaudio hoc
faciant , non gementes* : grave si-
quidem & permolestum est Su-
periori , quando subditus tam-
parum mortificatus invenitur ,
ut de ipso pro libitu , & quod ex-
pedire judicaverit , statuere ne-
queat , sed anxie semper ac timi-
dè secum disquirere necessè ha-
bet , an , quod imperaturus est ,
subditus æquâ mente sit accep-
taturus , quâ verborum formâ
proponendum ut consentiat ,
quæ motiva afferenda ut persua-
deat.

deat. Tertia ratio est, quod non expediat subditis resistere voluntati Superiorum, idque *Primo*, quia in re gravi mortaliter peccant, teste Apostolo *Rom. 13.* cum ait: *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, non est enim potestas nisi à DEO: quae autem sunt à DEO, ordinatae sunt. Itaque qui resistit potestati, DEI ordinationi resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Ideò necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Secundo*, quia subditus non perfectè obediens in causa est, quod superior tandem ei condescendat, & pro libitu suo agere sinat, quod sanè periculosissimum est,

&

& metuendum , nè id subdito
causa damnationis existat , dum
propriam voluntatem , quæ sola
in inferno ardet , nimium sequi-
tur , & superiorem in eam trahe-
re conatur. Unde S. Bernardus
Serm. de trib. ordin. Eccles. ad
Patres in capit. *Quisquis vel
apertè vel occultè satagit , ut , quod
habet in voluntate , hoc ei spiritua-
lis Pater injungat , ipse se seducit.*
Et tamen videmus hoc tempore
tam in Religiosis quàm Eccle-
siasticis , id passim practicari ,
quod subditi ea officia & munia ,
quæ illorum voluntati & genio
minùs arrident , acceptare re-
nuant , & superiori quod sibi in-
jungi cupiunt , non obscure in-
finuent & quodammodò præ-
scri-

scribant, ita ut cum ipsi ad exemplum S. Pauli seipfos indifferentes superiori offerre deberent, dicentes : *Domine quid me vis facere; Act. 9.* Superior ex ipsis petere cogatur, quod Christus ex Cæco : *quid tibi vis faciam? Luc. 18.*

Porro actus five gradus Obedientiæ primus est, exequi promptè, fortiter & integrè rem à Superioribus præceptam. Quæ *Obedientia operis* dicitur. Secundus est propensio voluntatis spontè & libenter rem præceptam exequentis, & dicitur *Obedientia voluntatis*, distinguiturque à priori, quod in illa possit adhuc esse renisus aliquis & repugnantia

voluntatis, hæc autem insuper
 dicat facilitatem & propensionem
 ad operis executionem. Tertius
 gradus est Conformatio proprii
 Judicij cum judicio Superiorum,
 Judicando id optimum & expedi-
 entissimum, quod ipsi statuerint,
 diciturque *Obedientia intellectu*, de
 quâ S. Gregorius Mag. lib. 2. cap. 4.
 in 1. Reg. *Vera obedientia nec Præ-
 positorem intentionem discutit,
 nec præcepta discernit: quia qui
 omne vitæ suæ judicium majori
 subdidit, in hoc solo gaudet, si,
 quod sibi præcipitur, operatur:
 nescit enim judicare, quisquis per-
 fectè didicerit obedire.* Et S. Hie-
 ronymus *Epist. 4. ad Rust. cap. 7.*
Credas tibi salutare, quidquid
 Præ-

Præpositus præceperit : Nec de majorum sententia iudices , cujus officium est obedire & implere, quæ jussa sunt , dicente Moysi : Audi Israël , & tace.

CAPUT IX.

De Temperantia.

Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas; quicumque his delectatur, non erit sapiens. Proverb. 20. Temperantiæ nomine intelligo hic eam virtutem, quæ appetitum moderatur circa delectationem cibi & potûs, sive quatenus sub se comprehendit abstinenciam & sobrietatem: de Castitate enim, quæ species quo-

D

que

que est, vel pars integrans Temperantiæ, jam supra diximus. Numerantur autem illius actus sequentes :

Primus studium cognoscendi quæ cibi ac potûs quantitas necessaria sit ad vitæ & valetudinis nostræ conservationem, nec non ad debitam munerum à DEO nobis injunctorum administrationem. Secundus est non desiderare cibos singulares & delicatos, sed communibus & faciliè parabilibus contentum vivere, juxta exemplum Sanctorum, quibus DEUS in Scriptura legitur parâsse mensam plerumque vulgarem & communem. Tertius est nunquam cibum su-

mere

mere vel potum, nisi tempore
& loco consueto. Quartus, ca-
vere à nimia aviditate & festina-
tione in ipsa sumptione cibi vel
potûs, juxta monitum sapientis
*Eccli. 37. Noli avidus esse in omni
epulatione, & non te effundas su-
per omnem escam: in multis enim
escis erit infirmitas, & aviditas
appropinquabit usq; ad choleram.*
Quintus est, nunquam de cibis
vel potu miscere sermones, nec
de ijsdem conqueri aut murmu-
rare, quod minùs lautè præparati
fuerint, juxta exemplum S. Ca-
roli Borromæi, qui nunquam
loqui vel querelari auditus est
de cibis, quod fortè appositi es-
sent, quos nollet, aut non allati
quos vellet. Sextus Temperan-

tiæ actus est vitare occasiones, in quibus contra illius regulas peccari solet; quales imprimis sunt comessationes & convivia tam domi quàm foris celebrari solita. Et quidem quod Parochus domi suæ mensam frugalem colere, & convivia intermittere debeat, hortatur Hieronymus *Epist. ad Nepotianum Clericum*, cum ait: *Mensulam tuam pauperes & peregrini, & cum illis Christus conviva noverit. Turpe est ante fores Sacerdotis Christi Crucifixi & pauperis, & qui cibo quoque vescebatur alieno, lictores Consulum & milites excubare, judicemq; provincia melius apud te prandere quàm in palatio. Et alibi: Si in Apostolorum loco sumus, non solum ser-*

sermonem eorum imitemur, sed conversationem quoque & abstinentiam amplectamur: non oportet, inquiunt, dimisso verbo DEI ministrare nos mensis. Totâ Clerici urbe discursant, querunt exhibere iudicibus, quæ illi in prætorijs suis aut invenire non possunt, aut certè inventa non cœmunt.

Quoad convivia verò in alienis ædibus monet idem Hieronymus *Epist. cit. ad Nepotianum* his verbis: *Convivia tibi vitanda sunt secularium, & maxime eorum, qui honoribus tumunt. Consolatores potius nos in mæroribus suis, quàm convivas in prosperis noverint. Facile contemnitur Clericus, qui sæpè vocatus*

ad prandium non recusat. Nunquam petentes, raro accipiamus rogati: nescio enim quo modo etiam ipse, qui deprecatur, ut tribuat, cum acceperis, viliores te judicat, & mirum in modum, si cum rogantem contempseris, plus te posterius veneratur. Imprimis autem vitanda sunt Parocho convivia Baptismalia & Nuptialia, sicut ea Clericis expressè prohibuit Concilium Agathense *cap. 39.* Et alia postmodum diæcesana Concilia sunt subsequuta; Imò & Celsitudo Sua prioribus, scilicet Convivijs baptismalibus per utramque Diæcesin suam ipsis quoque laicis penitus interdixit, posteriorum verò luxum laudabiliter restrinxit. Nec excusat exemplum

plum Christi accedentis. Nuptias in Cana Galilææ, sicut benè notat Petrus Abelardus Serm. de Epiphan. cum ait: *Si quis igitur Clericorum tantæ opportunitatis occasionem se habere confidit, accedat intrepidus, gerat quæ Christus, & ei indulgemus. Cum autem vita hominis tentatio sit, & inter nuptiales epulas maximè sobrietas pereat, honestas periclitetur, luxuria conualecat, tantò hæc convivia amplius vitanda sunt, quanto eos in virtutibus præminere decet.*

* *
*

CAPUT X.

[*De Liberalitate.*

Est autem questus magnus; Pietas cum sufficientiâ, habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. 1. Timoth. 6. Definitur Liberalitas: Virtus quæ moderatur affectum & appetitum ad bona temporalia, sive per quam deposito inordinato bonorum temporalium studio, ea alacriter in propriam & proximi utilitatem, atque ad DEI cultum secundum rectam rationem impendimus. Opponitur ei per defectum Avaritia,

ritia, quâ homo suprâ debitum modum cupit acquirere vel retinere bona hujus mundi, estque vitium summoperè dedecens Parochum, & plurimorum in eo malorum caput atque origo: *Primò* Enim Spiritum devotionis extinguit, quotidiana illius exercitia insipida reddit, mentem continuis curarum & sollicitudinum stimulis exagitat, illamque in officij divini recitatione & Missæ Sacrificio in varias & inutiles cogitationes distrahit, concepta meditationis matutinæ proposita suffocat, quin imò nec tempus quidem & otium ad meditando permittit; unde etiam jure merito à Christo spinis bonum semen-

tem Patrifamilias suffocantibus comparatur, *Matth. 13. Secundo*, Parochum ad sectandum turpem quæstum, mercaturam, & ignominiosam statui Clericali negotiationem impellit, quam velut scandalosam, multisque perjurijs, fraudis ac injustitiæ periculis expositam ALEXANDER III. sub interminatione anathematis omnibus Clericis interdixit *cap. Secundum; 6. tit. ne Clerici.*

Tertiò, Parochus, cujus animum inexplebilis pecuniæ sitis jam occupavit, in ipsis quoque sacris Ecclesiæ functionibus lucro inhiare, & quæ Christus Sacramenta tanquam salutis nostræ

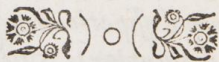
stræ media instituit, ille ad finem prophanum & opes cumulandas ordinare non erubescit: Undè etiam ulteriùs accidit, ut pauperibus in sua Parochia & miseris, à quibus nullam retributionem sperare potest, in administratione SS. Sacramentorum tam facilem ac promptum se non exhibeat. *Quartò*, Avaritia Parochum reddit immisericordem & durum ergà personas miseras & afflictas, quarum tamè curam illi specialiter commissam esse docet, Tridentinum *Sess. 23. de reformat. cap. 1.* cum ait, Præcepto divino mandatum esse omnibus, quibus animarum cura commissa est, *pauperum aliarumque miserabilium personarum*

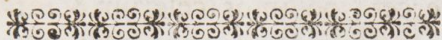
curam paternam gerere. Et indicat S. Paulus ad Galatas 2. dicens, cæteros Apostolos post datas invicem Societatis dextras à se & Barnaba petijſſe, *tantùm ut pauperum memores eſſent.*

Alterum vitium, quod Liberalitati per excessum opponitur est Prodigalitas, quâ in largiendo exceditur, & contingit vel dando, quibus non oportebat, vel ex causis, quibus non debebat; vel excedendo modum inquantitate dati; vel denique nimios sumptus expendendo in proprios usus. Prohibet eam non solùm Episcopis, verùm etiam quibuscunque beneficia Ecclesiastica obtinentibus Tridentinum

num *Sess. 25. de refor. cap. 1. ju-*
bens, ut modestâ supellectili &
mensâ ac frugali victu contenti
sint: nequè ex redditibus Ecclesiæ
Consanguineos, familiaresvè suos
augere studeant, sed si pauperes
sint, ijs ut pauperibus distribuant;
eò quod res DEI sint. Idem
statuit Celsissimus ac Reveren-
dissimus Noster in decreto suo
suprà memorato de Parochis
Diœcesis Herbipolensis, ubi in-
super Definitoribus, Decanis, &
Consiliarijs Ecclesiasticis, maxi-
mè autem Fiscali seriò injungit,
ut eos, qui ludendo, bibendo, cir-
cumvagando, vel aliter nec finem,
nec modum dissipationum fecerint,
fideliter denuntient, quò sic ma-
turè intrâ honestatis terminos
con-

contineri, aut si ita visum fuerit Domui Demeritorum usque ad correptionem ac emendationem condignam immancipari possint. Et meritò quidem, peccat enim Parochus prodigus non solum in seipsum, sed etiam in Ecclesiam & pauperes, quibus ex superfluis redditibus sive ex Justitia, sive ex Religione providere debet, ut testatur S. Thomas *q. 119. Art. 3. ad 1.* cum ait Clericos esse *Dispensatores bonorum Ecclesiae, quae sunt pauperum, quos defraudant prodigè expendendo.*

CAPUT XI.

De Fuga Otij.

Multam malitiam docuit Otiositas. *Eccl. 33.* Effectus Otij est casus Regis Davidis *1. Reg. 11.* Iniquitas Pentapolitarum *Ezechiel. 16.* Et seductio vecordis illius juvenis *Proverbior. 7.* Videlicet sicut aqua stagnans & immota progenerat serpentes, bufones, aliaque animalia immunda; sicut ager incultus profert spinas & tribulos; sicut aër immotus pestilens existit & venenosus: ita homo qui serijs rebus corpus & animam non exercet,

ercet , pessimos scelerum & iniquitatum fructus producit, maximè si in delitijs vivat, & sanguis in corpore juvenili adhuc ferveat, His verò tam perniciosis otij & desidia effectibus facillimè obviabit Parochus, si omnes totius diei horas eâ ratione & modo distribuatur, certamque cuilibet horæ functionem suam ita assignet , ut semper cum diabolus occupatum inveniat. *Ut enim otiosus deficit ab ordine suo, sic qui ordinem sibi constituit, otiosus esse desinit*, juxta Theophilactum in 2. *Thessal.* 3.

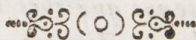
Præscribit hanc temporis distributionem Celsissimus ac Reverendissimus Noster in suo Decreto

creto suprà citato his verbis :
*Functiones suas per integrum diem
ita distribuunt , ut nec otio , nec com-
messationibus , vel alijs indignis oc-
cupationibus locum dent ; vultque
Visitatores suos in eam distribu-
tionem studiosè inquirere , ut
ibidem subdit. Loquitur de hoc
ordine temporis etiam B. Lau-
rentius Justinianus Lib. de di-
scip. & perfect. monast. convers.
cap. 10. dicens : *Maximi procul
dubio periculi res est , pro ut sug-
gerit animus , velle degere. Propte-
rea cunctis consulendum est , ut
taliter unumquodque disponant
opus , quatenus qualibet hora pro-
prium habeat actionem. Sciant ,
quando orationi , quando lectioni ,
quando operi manuum incumben-
dum**

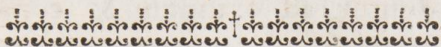
dum sit ; ne acedia spiritu in mentis dubietatem vel hebetudinem evecti tempus suum inaniter consumant. Porrò ab hac regula, quam sibi ipsi Parochus in observatione temporis præscripsit, recedere nunquam debet, aut in ullo casu dispensare, Nisi fraternâ charitate, vel necessitate aliquâ, vel obedientiâ majoris retardetur, ne paulatim viam ad laxitatem sternat, ut benè monet S. Bonaventura myst.

Theol. Cap.

3. p. 3.

CA-

CAPUT XII.

*De Fuga Familiaritatis
Laicorum.*

Nolite transire de domo in domum. *Luc. 10.* Noluit Christus Discipulos suos & Prædicatores per domos circumcurfare, sine necessitate cum Laicis conversari, aut illis familiares se reddere, sed à populo, segregatos, & quantum officij ratio permittit, à sæculari consortio abstractos vivere : *Primò*, quia per hanc segregationem multa declinant peccatorum pericula. *Secundo*, quia sic aptiores reddun-

duntur ad orandum & contemplandum, propter quod & ipsum Christum sæpe legimus in loca ab hominibus separata abivisse, quando Patrem suum cælestem orare volebat. *Tertiò*, quia per ejusmodi segregationem conservant sibi tempus quod per crebras cum Laicis conversationes sæpe inutiliter consumitur. *Quartò*, quia hac ratione sibi auctoritatem conciliant & venerationem: sicut enim familiaritas contemptum parit, ita solitudo reverentiam & auctoritatem. Unde S. Gregorius: *Egressus Samuelis expectetur; quia viri sancti in secreto silentij sui venerandi sunt: Rarò videbatur in civitate, tardè veniens,*

niens, citò recedens: Quo magisterio S. Ecclesiæ Doctor instruitur, ut rarò sit in publico, frequens in occulto; ut quò tardiùs aspicitur, diutiùs veneretur. Atque his de causis Celsissimus ac reverendissimus Noster in suo Decreto jam suprà memorato statuit, ut sui Clerici *Secularium familiaritatem quandoque nocivam devitent, & ne Alumni in Seminario vel extra illud ipsum in urbe cum secularibus cœnent aut prandeant, vel aliter (nisi quantum summa necessitas ac Superiores voluerint) conversentur.* Et quidem si Parochus eo, quo supra diximus, modo tempus suum ita distribuatur, ut cuilibet horæ certa sua respondeat functio, nullum ei tempus con-

conversandi inutiliter cum Laicis supererit, & functionum pulchro sibi ordine succedentium alternatio omne temporis & laboris fastidium ita tollet, ut non solum occasionem conversationis non sit expetiturus, verum etiam si hæc adfuerit, agrè & invito animo illâ sit usurus, mediâque ab importuno se hospite liberandi indagaturus. Quale medium suggerit S. Franciscus Xavierius, cum monet, ut quis cum tali, per quem se in solitis suis exercitijs prævidet impediendum, sermonem de rebus divinis & salutem concernentibus instituat: quo si alter delectetur, habet jam aliquem laboris & conversationis suæ fructum: si verò alter in-

vi-

vitus de ejusmodi spiritualibus sermonem audiat, haud diu auscultabit, sed brevi discedet, relinquens ei tempus pro suis functionibus ordinarijs constitutum, nec tam facilè revertetur.

CAPUT XIII.

De Meditatione.

Nisi quod lex tua meditatio mea est, tunc fortè perissem in humilitate mea, Psal. 118. Significat his verbis Psalmista necessitatem Meditationis five Orationis Mentalis: quæ necessitas quamvis in omnibus DEO fervire volentibus, imprimis tamen in animarum Pastore reperitur

peritur esse maxima, idque primo, quia hic destituitur illo mutuae societatis bono, quo alij in Collegijs & Monasterijs conviventes perfruuntur, dum per pia colloquia & spirituales conferentias se mutuò excitare, & fervorem Spiritûs sui conservare possunt. *Secundo* quia Parochus in quotidianis ferè periculis versatur, & sic etiam quotidie sibi per Meditationem vel sacram lectionem de remedijs prospicere necesse habet.

Tertiò quia frigidaè admodum & quasi emortuaè ejus ad populum Conciones existent, nisi meditatio illis animam addat & Spiritum. *Quarto* quia diver-
sæ

ſæ & neceſſariæ ſæpè rei familia-
ris diſtractiones paulatim tepo-
rem inducent, eumque in Spi-
ritu languere facient, niſi
ſtabro Meditationis & recolle-
ctionis quotidie reaccendatur &
foveatur: Sicut enim carbones
vivi paulatim ſplendorem ignis
& calorem amittunt, quando à
flamma ſeparati ſub liberâ aurâ
collocantur, niſi continuò venti-
labro conſerventur, ita quoque
Parochus licèt in Seminario pie-
tatis ardore accenſus fuerit &
flagraverit, ſi tamen à Conferen-
tijs Spiritualibus remotus, & in
liberiores auras dimiſſus fue-
rit, paulatim à fervore Spiritus
remittet, amiſſoque igneo chari-
tatis colore nigredinem peccato-

E

rum

rum contrahet, nisi quotidianâ Meditatione quasi flabro quodâ se assiduè excitare & Spiritum suum renovare laboret. Perspexit probè hanc necessitatem Celsissimus ac Reverendissimus Noster, quando in suo Decreto jam sæpius memorato Consiliarijs, Decanis, ac quibuslibet Visitatoribus suæ Diœcesis injunxit, ut Parochi *in visitationibus ac Capitulis ruralibus diligenter examinentur, maximè de functionibus ad se spectantibus, quotidianis Meditationibus, Lectionibus spiritualibus &c.*

Definitur autem Meditatio, quod sit attenta rerum divinarum consideratio, ad excitandos affectus pios erga DEUM, &
con-

concipienda proposita vitæ Spirituali accommodata. Tres illius sunt partes : prima continet præparationem , & duplex est : una *Remota* , quæ fit pridie seligendo materiam certam , solidam & ex principijs fidei nostræ depromptam, eamque in duo vel tria puncta dividendo , & certum quendam finem sive scopum , qui in meditatione spectandus est , præfigendo. Altera præparatio est *Propinqua* , & consistit partim in oratione sive petitione gratiæ DEI , partim in præludijs , quæ sunt recogitatio præsentia Divinæ , & finis particularis per preces commendatio.

Secunda pars Meditationis continet officium & exercitium *intellectûs & voluntatis* : Intellectûs quidem, ut is primò circa materiam Meditationis actum fidei eliciat, qui fundamentum sit & solida basis actuum voluntatis exinde consecutorum. *Secundò* ut ipsam Meditationis materiam non simplici tantùm actu fidei secundùm nudam substantiam percipiat, verùm etiam circumstantias & qualitates ad voluntatem movendam idoneas penetret. *Tertiò* ut ex prævijs fidei actibus deducat conclusiones practicas, quibus determinet quid amandum, timendum, desiderandum, fugiendum &c.

Ex-

Exercitium *voluntatis* est *primò*, ut ex proposita fidei veritate eliciat pios affectus, sive diversarum virtutum actus, & colloquia cum Christo, B. Virgine, Angelo Custode &c. *Secundò*, ut efformet proposita conclusionibus per intellectum ex fide deductis consentanea, statuens qualiter per decursum illius diei juxta dictamen ab intellectu propositum vivere velit, quibus medijs ad superandam passionem, vel virtutem acquirendam uti. Quæ quidem proposita voluntatis esse debent non generalia & abstracta, sed particularizata, & de Vitio in tali occasione, loco, tempore &c. fugiendo; Eò quod proposita solum generalia

ordinariè suo effectu careant, & animum non satis fortiter contra tentationes præmuniant.

Tertia pars Meditationis est *Conclusio*, & consistit in tribus. Primum est, ut DEO agantur gratiæ pro luminibus per decursum Meditationis communicatis. Secundum, ut petatur gratia ad proposita fideliter exequenda. Tertium, ut hæc ipsa proposita & affectus contrahantur in brevem aliquam & nervosam sententiam pro juvanda memoria, & fervore ex Meditatione concepto imposterùm conservando: quæ sententia à S. Salesio *fasciculus devotionis*, ab alijs verò *Tessera* nominari solet.

CA-

CAPUT XIV.

*De Examine Conscien-
tia.*

QUæ dicitis in cordibus vestris, in cubiculis vestris compungimini. *Psal. 4.* Describitur Examen conscientia, quod sit vitæ actionumq; nostrarum recognitio, æstimatio, & expensio ad finem vocationis nostræ directæ ad eas corrigendas. Utilitas ejus multiplex est. *Primò* enim errores admissos per contritionem retractat, hominemque DEO reconciliat. *Secundo* per novum propositum mentem con-

fortat in futurum. *Tertio*, hominem ducit in veram & genuinam sui ipsius cognitionem. *Quarto* prudentiam parit in Spiritualibus & experientiam: *Consilium enim futuri venit ex prae-rito*, ut ait Seneca.

Dividitur autem Examē Conscientiæ in *Generale*, quod pro materiâ habet omnes actiones, errores & defectus ab ultimo tempore facti examinis admisso: & in *Particulare*, quod vitium aliquod in particulari extirpandum respicit. Prius consistit in Quatuor potissimum punctis: Primum, est petitio gratiæ ac luminis à DEO ad reperiendos defectus & peccata, in quæ pro-

prolapsi sumus. *Secundum*, est exactio rationis de cogitationibus, verbis & operibus, ab ultimo examine admissis. *Tertium*, est dolor de peccatis, si quæ deprehensa sint; vel gratiarum actio, si ab illis fuerimus præservati. *Quartum* denique Punctum est Propositum emendationis de futuro & conclusio totius examinis per brevem aliquam orationem. Generali examini teste Alphonso Rodericio *p. 1. tract. 7. c. 10. n. 3.* subjungitur *Particulare*, cujus hæc est praxis: Primò in eligenda materia alijus vitij extirpandi habenda est ratio gravitatis & universalitatis, ut semper ante omnia laboremus eradicare illud, quod

cæteris graviùs, & aliorum vitiorum fons atque Caput esse solet. *Secundò* necesse est in unoquoque vitio distingui gradus, ut non uno voluntatis nisu sive conatu totum vitium in suâ generalitate oppugnemus, sed ab uno actu ad alterum gradatim procedamus. *Tertiò* numerus quotidianorum lapsuum scripto annotari debet, & tempus matutinum cum pomeridiano, dies cum die, mensis cum mense conferri, ut quantum profecerimus, faciliùs dignosci queat. *Quarto* non facilè mutanda est particularis Examinis materia, sed tãdiu uni vitio oppugnando insistendum, quoad usq; planè devictum fuerit & superatum. *Quintò*

tò posteaquam lapsos nos esse deprehendimus, statim elicito dolore error est corrigendus, & propositum renovandum. *Sextò* denique post lapsum semper pœna aliqua à nobis exigenda est, & castigatio voluntaria infligenda. Porrò Tempus Conscientiam examinandi opportunum juxta Alphon. Rodericium *p. 1. tr. 7. c. 10. n. 2. & 3. M. Avilam in audi filia; c. 62. Ludovicum de Ponte in suo Duce Spirituali tr. 2. c. 7. §. 5. &c.* est Matutinum, Meridianum, & Vespertinum, unde S. Dorotheus *Ser. 11. Quo pacto per singulos dies nos ipsos purgare, & propemodum expiare debeamus, exactè docuerunt Majores & Patres nostri, nempe*
ut

*ut Vesperis sedulo quisq; perquirat
& investiget, quomodo pertran-
sierit diem illum: rursus mane
examinet, quomodo exegerit no-
ctem illam, & pœnitentiam agat,
& respiscat coram DEO, si quo
pacto (ut fieri potest) peccatum
aliquod admisit.*

CAPUT XV.

De Exercitijs Spirituali- bus.

V*enite seorsim in desertum lo-
cum, & requiescite pusillum*
Marc. 6. Nomine Exercitiorum
 Spiritualium intelligitur hic re-
 collectio sui ipsius per meditatio-
 nes, Spirituales lectiones, ora-
 tiones

tiones, examina Conscientiæ,
& alias functiones Spirituales
per aliquot dies certo ordine &
methodo sub directione Patris
Spiritualis instituta. Finis dicto-
rum Exercitiorum est, mentem
recolligere, sive statum suum
interiorem perspicere & ordina-
re, quid in posterum fieri oport-
teat ad eum, si sanus & rectus
inveniatur, conservandum, aut
si distortus & pravus, reforman-
dum. Unde patet summum illo-
rum esse fructum & utilitatem:
Primo enim faciunt hominem
devenire in statûs sui interioris,
vitiis & defectuum exactam
notitiam, quos defectus fortassis
hucusque proprio amore excæ-
catus nunquam agnovit saltem
esse

esse tam graves & indecentes. *Secundo* omnia præterita peccata per Confessionem Generalem expiantur, ac si qui fortè in præcedentibus confessionibus errores admissi fuissent, corriguntur. *Tertiò* peccatorum radices & causa investigantur, mediâque deinceps illa declinandi excogitantur. *Quartò* novi stimuli & calcaria homini adduntur ad reliquum vitæ suæ stadium alacrius decurrendum, caveturque ne conceptus in prima statûs Clericalis susceptione fervor languere progressu temporis incipiat. Quæ etiam ratio fuit, cur Celsissimus & Reverendissimus Noster in Decreto suo jam sæpius nominato tam seriò & sub inter-

mina-

minatione Div
 Spiritualibus
 & Confessio
 junctæ, com
 marum curæ p
 tim ad dicta
 care.

Praxis au
 hac Spiritua
 fructu obedi
 atoribus præ
 Saponenda
 gia, & ani
 poralium str
 ut DEUM
 cesa volere p
 mendandus
 secessu DE
 ces, la meoq

minatione Divini judicij suo in
Spiritualibus Vicario Generali,
& Consiliarijs Ecclesiasticis in-
junxerit, omnes ac singulos ani-
marum curæ præstitutos annua-
tim ad dicta Exercitia convo-
care.

Praxis autem & methodus
hæc Spiritualia Exercitia cum
fructu obeundi ab Asceticis Do-
ctoribus præscribitur ista: *Primò*
Seponenda sunt omnia alia ne-
gotia, & animus à Curarum tem-
poralium strepitu subducendus,
ut DEUM intus loquentem As-
ceta audire possit. *Secundò* com-
mendandus est hic exercitiorum
secessus DEO & Sanctis per pre-
ces, lumenque petendum ad mi-
ferias

ferias, & indigentias spirituales agnoscendas. Pro quo fine eligi poterit præter B. V. MARIAM unus alterve Patronus, v. g. S. Josephus, Angelus Custos &c. *Tertiò* excipiendæ sunt instructiones & monita Patris sive Ducis Spiritualis, qui ascetæ in hac solitudine adjunctus fuerit, ut ipsum in distributione temporis, determinatione materiæ, meditatione & sacra lectione dirigat, in dubijs & difficultatibus Conscientiæ suæ enodandis auxilium præbeat, consilia & media opportuna ad curandos animi morbos, & progressum in vita spirituali faciendum suggerat. *Quartò* añotanda sunt luminaria potiora, quæ in meditationibus

bus & reliquis Exercitiorum functionibus à DEO superno lumine in anima accenduntur, sicut & concepta vitæ in melius mutandæ proposita, ut deinceps sæpius relegi, & in memoriam revocari possint. *Quintò* instituenda est Confessio Generalis omnium peccatorum, saltem ab ultima Generali Confessione admissorum, si tamen ea Patri spirituali visa fuerit expediens, & non magis eam propter Conscientiæ anxietates & scrupulos omittendam judaverit. *Sextò* denique postquam Exercitia finem suum habuerint, referendæ sunt DEO Opt. gratiæ pro luminibus & omnibus donis iu decursu Exercitiorum

rum concessis, rogandusque est, ut, qui velle dedit, perficere etiam tribuat.

CAPUT XVI.

De Celebratione quotidiana & Confessione Sacramentali.

Qui manducat me, & ipse vivet propter me. Joan. 6.
 Quantum subsidij Parocho conferat ad se conservandum in Statu gratiæ quotidiana & digna celebratio, sive oblatio Sacrificij incruenti, patet indè, quòd inter celebrandum sumat Domini Corporis & Sanguinis Sacramentum, cujus effectus Specialis

lis est, nutrire & confortare animam adversus tentationes, & à peccatis præservare: Sicut clarè indicat Tridentinum. *Sess. 13. Cap. 2.* Cum ait: *Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam spirituales animarum cibum, quo alantur, & confortentur viventes vitâ illius qui dixit: Qui manducat me, & ipse vivet propter me: & tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præservemur.* Dixi: *Dignam Celebrationem:* Ut verò Parochus dignè quotidie celebret, duo imprimis observanda sunt; Primum est, ut vita ipsius sit continua quædam ad Sacram Communionem præparatio, id est, ut

ut manè à somno usquè ad tempus Sacrificij à quibusvis peccatis, etiam venialibus, abstinere satagat, eâ videlicet de causâ, quia illo die est communicaturus; post celebrationem verò usq; ad finem diei, sive usquè ad somnum se immaculatum conservet, ideo, quia illo die communicavit: Nequè enim Parochus minorem animi præparationem ad hanc Sacram mentam afferre debet quàm Laici, qui diebus illis, quibus communicant, singulari studio à peccatis sibi cavent, & operibus pietatis se dedunt. Alterum est, ut Parochus per Confessionem Sacramentalem frequenter Conscientiam suam emundet juxtà illud

illud *Apostoli i. Corinth. 11. Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.* Non enim sinit frequens Confessio sordes peccatorum etiam venialium in conscientiam cumulari, sed sicut scopæ itetate conservant munditiam domus, ita & hæc munditiam & puritatem mentis. Laudabilis est multorum Parochorum consuetudo, ut singulis saltem octo diebus semel ad minimum Confessionem suorum peccatorum instituant, nisi necessitas aliquando pluriès intra hebdomadem exigat. Ordinârunt Patres Tridentini *Sess. 23. de reform. c. 18. de pueris in Seminario educandis, ut hi saltem singulis mensibus*

bus confiteantur peccata. Adul-
tiores verò & aliquo jam Ordine
Sacro initiatos monent in ea-
dem Sessio. c. 13. ut sciant, maxi-
mè decere, si saltem diebus Domi-
nicis & solemnibus, cum altari
ministraverint, sacram Commu-
nionem perceperint, præmissâ sci-
licet, Sacramentali Confessione,
& Celsissimus ac Reverendissi-
mus Noster in suo Decreto supra
memorato statuit, Neminem ad
ullum sivè Majorem sivè Minorem
Ordinem, imò nec ad Tonsuram
quidem admittendum esse, qui non
mensuatim bis ad minimum ad
Sacramentalem Confessionem & sa-
cram Communionem accesserit.
Quid ergò Hi minùs à Sacerdote
& Parocho exigere poterunt,
 quàm

quàm ut singulis saltem octo diebus sacrum pœnitentiæ Tribunal frequentet pro acquirendâ & conservandâ illâ, quam sacra Mysteria requirunt, animi puritate & sanctitate. Nec dicas: quid semper pro absolutione afferam? deficit me materia: *Septies enim in die cadet justus. Prover. 24.* Et, si vestis, quæ intra cubiculum asservatur, pulvere sæpè conspergitur, ac purgatione opus habet, quantò magis illa quæ foris in platea & compitis circumfertur? Volo dicere: Si religiosus in claustro suo existens invenit post octiduum in suâ conscientiâ, quod per Confessionem purget, quantò magis Parochus in mundanâ

nâ

nâ conversatione constitutus ?
 quod si aliam pro absolutione
 materiam non inveniat, hæc
 certè sufficiens erit, quod in
 quotidianis suis actionibus adeò
 negligens & incurius fuerit, ut
 defectus & errores in illis admis-
 sos non observârit. Quod si ve-
 rò (sicut fieri potest) lethali
 peccato se inquinâsset Parochus,
 servanda esset illa præceptio
 Tridentini *Sess. 13. c. 7.* statuen-
 tis, *ut nullus sibi conscius mortalis*
peccati, quantumvis sibi contritus
videatur, absq; præmissâ Sacra-
mentali Confessione ad Sacram
Eucharistiam accedere debeat. Mo-
 do non desit copia Confessoris.
 Quod si necessitate urgente Sacer-
 dos absq; præviâ Confessione cele-
 brave-

braverit, quamprimùm confiteatur. Confessarium quod attinet, solent aliqui Parochi confiteri suis Capellanis, & Capellani vicissim suis parochis; quod ego non probo, saltem extra necessitatem propter mala, quæ exindè accidere possunt & solent partim contrà Reverentiam Sacramenti, partim etiam contrà spiritualem Pœnitentium utilitatem. Confessarius igitur eligatur talis, qui sit vir maturus & gravis, doctus, discretus, & non nimium familiaris, qui que pœnitentem carpere vel monere non erubescat, si ita ad emendationem illius necesse fuerit.